WERE DI
Edele Brabant

OPEN BRIEF

aan

BRABANTIA NOSTRA

door

MAARTEN VAN RUYSDAEL

UITGEVERIJ HET SPEYCKER
ANTWERPEN
1940

WERE DI
Edele Brabant

OPEN BRIEF

aan

BRABANTIA NOSTRA

door

MAARTEN VAN RUYSDAEL

TWEEDE DRUK

UITGEVERIJ HET SPEYCKER
ANTWERPEN
1940

OPEN BRIEF AAN BRABANTIA NOSTRA

Tilburg, 20 Juli 1940

Op Maandag 15 Juli 1940 bracht de *Nieuwe Tilburgsche Courant* de volgende verklaring „Aan alle Brabanders" van „Het Dagelijksch Bestuur van de Stichting Brabantia Nostra":

> Het is wel algemeen bekend, dat Brabantia Nostra betrokken is bij de vorming van een partij van nationale eenheid.
> Wij moeten daaromtrent verklaren :
> 1. De bedoelde formatie is om belangrijke en eervolle redenen tijdelijk opgeschort.
> 2. Brabantia Nostra zet haar eigen werk krachtig voort. Dat is : de vorming van de gemeenschapsgedachte in Brabant op den eenig wezenlijken grond : het eigen volkskarakter, de Brabantsche volksgemeenschap als levend deel in het geheel van de Nederlanden.
> 3. Er is maar èèn keus : de partij van het Nederlandsche Volk. Gij dient uw

volk niet door vandaag het avontuur te wagen en te kiezen voor een politieke partij ; wèl door u ernstig voor te bereiden tot het nieuwe Nederlandsche staatsburgerschap.

4. Wij doen vol vertrouwen een beroep op het Brabantsche Volk : dat het in werkelijkheidszin, zelfbeheersching en discipline ruimte zal laten voor het werk, dat verricht wordt op het hechte fundament van het Nederlandsche Volk, door personen, die het in waarheid vertegenwoordigen.

Deze verklaring van uw dagelijks bestuur kwam geen moment te vroeg. De consternatie, in ons gewest verwekt door de fluisterende berijders van het politieke ros Beyaard, had op dien datum een zeker hoogtepunt bereikt.

Vele en belangrijk van inhoud waren de vragen die wij, Brabanders, ons naar aanleiding van het vernomen gefluister wel moesten stellen. Was déze bizonderheid nu werkelijk waar ? Zou dát detail bevestigd kunnen worden ?

Het nauwkeurig lezen en zich rekenschap geven van de bewoordingen uwer verklaring aan alle Brabanders, zou ons eindelijk op

deze vragen een afdoend en gezagvol antwoord gaan geven.

Afdoend, omdat de ervaringen van het verleden ons geleerd hebben, dat gij als dagelijks bestuur der Stichting Brabantia Nostra, uiterst zelden u rechtstreeks, buiten uw eigen maandblad om, met een verklaring in de dagelijkse pers tot ons pleegt te richten.

Gezagvol, omdat tenslotte alleen gij als dagelijks bestuur der Stichting Brabantia Nostra de bron zijt, waaruit onze kennis van de directieven en strevingen uwer gelijknamige beweging op orthodoxe wijze kan geput worden.

Aandachtig lezend en ons rekenschap gevend van het gelezene werden wij niet teleurgesteld.

Uit de van u in het verleden uitgegane publicaties hadden wij gemeend de gevolgtrekking te kunnen maken, dat Brabantia Nostra een beweging was met een louter culturele taak : de bundeling van alle krachten, die in het brabantse land willen zien een gaaf en ordevol volk, nederlands en katholiek, en toegerust met de middelen die nodig zijn tot het ontplooien van zijn schoonste leven.

Eveneens uit uwe publicaties hadden wij den indruk gekregen, dat politiek, in welken vorm ook, u geheel en al vreemd was.

De in niet weinige brabantse kringen heersende mening, dat uwe beweging indertijd slechts het cultureel masker had voorgebonden om met des te meer talent in ons gewest een hoofdrol te kunnen spelen op het politiek toneel van wijlen de R.K. Staatspartij — deze mening hebben wij steeds gemeend op grond uwer eigen uitlatingen te moeten bestrijden.

De door velen aangehangen stelling, dat het niet mogelijk zou zijn, in feite in ons gewest te verwezenlijken de normatieve visie, ons door u voor ogen gehouden, — de visie, bedoelen wij, van een gaaf en ordevol volk, toegerust met de middelen, die nodig zijn tot het ontplooien van zijn schoonste leven, — zonder eerst met politieke machtsmiddelen de voor de verwezenlijking van dit ideaal natuurnoodzakelijke voorwaarden op politiek en sociaal-economisch terrein geschapen te hebben — deze stelling, meenden wij, vond in uw midden geen of slechts weinig invloedrijken aanhang.

In ons oog gingt gij steeds den rechten

koninklijken weg, dien gij uzelven uitgestippeld hadt, zonder misstappen naar links noch naar rechts.

Thans vernemen wij, rechtstreeks van uzelven, dat gij daadwerkelijk zijt betrokken geweest bij de vorming ener politieke partij, zij het dan ook een partij van nationale eenheid.

De fluistermare : Brabantia Nostra heeft zich met sluipenden tred op het politieke pad begeven, wordt dus door uw eigen verklaring afdoende en gezagvol waar gemaakt.

De constatering van dit feit komt ons uitzonderlijk gewichtig voor.

Uit fluisterverhalen en ogenschijnlijk gezaghebbende publicaties in dagbladen van wel zeer ver uiteenlopende richting, hebben wij kunnen afleiden dat ook de R. K. Staatspartij roemlozer nagedachtenis, met man en kas actief betrokken was bij de vorming van de partij van nationale eenheid uwer voorkeur.

Is het dan toch waar geweest ? vroegen wij ons in pijnlijke verbazing af.

Was in het verleden ons inzicht in uwe houding onjuist ?

Bleek nu uw democratisch bloed dan toch

gekropen te hebben daar, waar het vroeger niet wel gaan kon ?

Kwam thans te elfder ure de partij-aap uit den fluwelen mouw gekropen ?

Hadden wij vroeger ongelijk, toen wij ons verplicht achtten uwe tegenstanders te bestrijden, waar zij een tegenstelling meenden te bespeuren tussen de woorden uwer publicaties en de, niet door het gezag uwer beweging gedekte, werken van enkelingen uit uw midden ?

Doch het verder lezen uwer verklaring stelt ons aldra gerust.

Uw woorden schijnen ons te waarborgen dat wij niet in te licht gelovig optimisme voedsel geven aan de gedachten die onzen wensen ontsproten : de belangrijke en eervolle redenen, waarom de door u bedoelde partijformatie tijdelijk opgeschort werd, kunnen geen andere zijn, komt het ons voor, dan dat gij niet wildet medewerken aan het tegennatuurlijk storten van jongen wijn in oude zakken.

Gij moet te wel hebben ingezien, dat den leiders van het ineengeschrompelde regiem in dezen tijd geen plaats in de eerste bank, doch slechts een nederige houding in het duister hoekje naast den tollenaar past.

Gij hebt zonder enige twijfel in iedere

kring, zelfs wie weet waar, de enig juiste mening voorgestaan en gestuwd : de mening n.l. dat er met een zuiver ideaal, waaraan het slijk der aarde niet kleeft, zelfs al wordt dat ideaal slechts door drie mannen nagestreefd, óók in het politieke leven eerlijker te strijden en met meer succes te streven valt, dan met een schijnideaal, waarachter de fossielen van een vergaan verleden met partij-man en -kas massaal zouden aandrommen.

Vast staat in ieder geval, dat gij u begeven hebt op het terrein der practische politiek. Het moet dus een nieuw inzicht zijn, dat gij u verworven hebt onder den druk van dezen prangenden tijd. Het inzicht, geloven wij, dat het uw specifieke taak is om ons den weg te wijzen tot het verwerkelijken van het enige politieke klimaat waarin onze brabantse volksgemeenschap gedijen kan.

Na u begeven te hebben op het terrein der practische politiek van het ogenblik, was uwe eerste poging, naar wij zagen om belangrijke en eervolle redenen, helaas tot mislukking gedoemd.

Gij houdt ons echter in uwe verklaring voor, dat alle hoop nog niet verloren is.

Binnen enigen tijd zullen wij ons volk kunnen dienen door te kiezen voor een politieke partij, zonder daarbij een avontuur te wagen.

Wij behoeven u, na al wat wij boven schreven, niet nog eens uitdrukkelijk de verzekering te geven, dat wij ervan doordrongen zijn, dat gij uzelven slechts als onze leiders ook in politicis hebt opgeworpen, omdat gij u in geweten hiertoe verplicht achtet.

Na onze voorafgaande woorden zult gij gaarne van ons aannemen dat wij de overtuiging hebben dat gij bij uwe leiding der brabantse volksgemeenschap in het politieke leven van elken dag, aleenlijk het goede met ons voorhebt.

Hadden wij echter uwe fluisteraars niet, wij zouden ook de tweemaal drie dagen wachtens nog te lang gevonden hebben, voor wij, door het offer te brengen van slechts een stuiver, kennis konden gaan nemen van uwe jongste publicatie.

Wij achten het uwerzijds overigens een goede en milde, alsook voor onze beurs niet al te bezwaarlijke, gedachte, ons door middel van een algemeen verspreidbaar Stuiversblaadje uwe nadere raadgevingen te doen toekomen !

Het kennisnemen van den inhoud van dit vlugschrift was ons in vele opzichten een genot. Helder en klaar houdt gij ons de beginselen voor en vermaant ons te bedenken aan welke eisen de nieuwe orde in de Nederlanden zal hebben te beantwoorden.

Wij aarzelen niet onze overtuiging uit te spreken, dat slechts wie deze beginselen met klaar inzicht en volledige aanvaarding kan onderschrijven, waardig gekeurd mag worden mede te bouwen aan ons aller nieuwe nationale tehuis.

Eén grote teleurstelling echter liet ons ook na lezing van uw voortreffelijk Stuiversblaadje nog onvoldaan.

De stilzwijgende belofte, die wij in uwe verklaring aan alle Brabanders tussen de regels door meenden te mogen lezen, zijt gij ook met het publiceren van dit geschrift nog niet nagekomen.

Wij, die nu reeds bijna vijf jaren lang van maand tot maand aandachtig en met bewonderende instemming uwe publicaties gevolgd hebben, kenden reeds de principen, die gij zonder aflaten verkondigd hebt. Winst was ook voor ons de klare samenvatting derzelven in kort bestek, en op zodanige wijze dat zij binnen het bereik der massa valt.

Doch met des te meer klem blijft rijzen de vraag : waar blijft de organisatie, waar blijft de partij, die deze beginselen in de practijk zal gaan verwezenlijken ?

Hoe lang nog legt gij ons afwachten en werkloos toezien op ?

Werkloos toezien hoe de uren die ons nog resten steeds minder in getal worden.

Werkloos toezien hoe er steeds meer kapers op de kust verschijnen.

Werkloos toezien hoe reeds bepaalde problemen, die ons allen zeer na aan het hart liggen, hun oplossing schijnen gekregen te hebben in een zin, waaraan de door u gepropageerde beginselen ogenschijnlijk vreemd zijn.

Werkloos toezien tot het te laat zal zijn ?

Slechts oprechte bekommernis om de eenheid, die volgens uwe eigen woorden zelfbeheersing en tucht en discipline als noodzakelijke voorwaarden stelt, deed ons besluiten dezen open brief tot u te richten.

Oprechte bekommernis om de toekomst van ons Nederlandse Volk, waartoe diezelfde eenheid, waarom gij met zoveel nadruk roept, ogenblikkelijke voorwaarde is,

blijft ons ook verder bezielen, waar wij het woord tot u richten.

Indien er een partij zou zijn, die op denzelfden grondslag staat als gij met uwe beweging ;
indien er een partij zou zijn, die reeds met verbeten élan werkt aan de verwezenlijking der door u gepropageerde beginselen ;
indien er zo ene partij zou bestaan, vragen wij u, zoudt gij dan ook maar één kostbaar ogenblik aarzelen u aan te sluiten ?

Zoudt gij dan verantwoord zijn, vragen wij u, nog maar één moment te wachten met uw autoriteit in ons gewest in de weegschaal te werpen ten gunste van die partij ?

Zou uw geweten, vragen wij u met aandrang, dan nóg de verantwoording op zich durven laten rusten, zo vele volksgenoten, door uwe onthouding, verstoken te laten van het daadwerkelijk medebouwen aan een nieuwe orde in de Nederlanden ?

Zoudt gij zeker dán niet, vragen wij u met nog meer aandrang, alle kleinheid willen verachten, alle bezwaren van persoonlijken aard op zijde willen zetten, geen hindernis meer willen tellen om de bundeling van àlle brabantse, van àlle nederlandse krachten effectvol te helpen verwezenlijken ?

Gij, die door uwe bekwaamheden uzelven in gezag gesteld hebt in de brabantse volksgemeenschap, zult — daaraan twijfelen wij geenszins — onmiddellijk en volmondig antwoorden : ja, indien zo ene partij zou bestaan, wij zouden geen ogenblik meer aarzelen.

Omdat wij bekommerd zijn om de toekomst van ons volk, willen wij niet, dat het *ons* geweten zoude bezwaren, zo *gij* in schuldige onwetendheid zoudt blijven voortgaan.

Ja, zo ene partij bestaat er reeds, roepen wij u toe. Oordeelt zelf, zeggen wij tot u vol vertrouwen, of uwe plaats niet is in de gelederen van 't NATIONAAL FRONT.

Oordeelt zelf : gijlieden stelt u op het beginsel der *volkse eenheid van alle Nederlanders.*

Gij verklaart dat 't het nederlanderschap is, dat ons allen verbindt. Gij leert dat het nederlanderschap de enige grondslag kan zijn, waarop onze eenheid kan worden opgebouwd, en dat die grondslag zó sterk moet zijn, dat hij door geen bijkomende verscheidenheden kan worden verzwakt.

Gij houdt dat de gewestelijke gemeenschap de hoeksteen is van de nationale een-

heid. Daarom wilt gij een gewestelijke decentralisatie, die de gewestelijke strevingen tot gelding laat komen en ieder gewest zijn plaats en taak laat vervullen in het geheel. Gij wilt géén verzwakkend federalisme, wel *hierarchische ordening.*

Ziet, dit alles leren en houden en willen wij in NATIONAAL FRONT evenzeer. Wij erkennen met u dat het gezin de kern is van de volksgemeenschap. Wij zien evenals gij de gebiedende noodzakelijkheid van een hierarchischen opbouw binnen het gewest. Als gij streven wij een *organischen opbouw* door samenwerking der gewesten binnen den staat na.

Gij verklaart dat de nieuwe orde moet gegrondvest zijn op den nationalen eigenaard. Met u willen wij hieraan bouwen.

Gij leert, dat de nieuwe orde nimmer de geestelijke waarden ondergeschikt mag maken aan de materiele behoefte. Met u werpen wij ons hiervoor in den strijd.

Gij houdt dat de nieuwe orde de sociale gerechtigheid zal moeten verwezenlijken. Met u is dit het doel waarnaar wij streven.

Gij verkondigt dat de nieuwe orde slechts dan een waarachtige orde zal zijn :

1. Wanneer een gezag, *dat in zichzelf*

verantwoordelijk is, alle strevingen samenbindt tot een krachtige eenheid.

2. Wanneer de *vrijheid van godsdienst* en de *onaantastbaarheid van het gezinsleven* worden geëerbiedigd.

3. Wanneer de *opvoeding in nationalen zin* krachtig ter hand wordt genomen.

4. Wanneer *de plicht tot arbeid* in eer wordt hersteld.

5. Wanneer een *ordening* tot stand komt *in het sociaal-economische leven,* die aan de arbeidsgemeenschappen van ondernemingen, bedrijf en beroep ten doel stelt : het behoorlijk levensonderhoud van allen die daarin werkzaam zijn.

Wij vechten voor en bouwen reeds uit alle macht aan een nieuwe orde, waarin wij zullen vestigen een *bestuursvorm, beheerst door de Leiders-gedachte.* Wij willen dat een nauw verband zal gelegd worden tussen uitgeoefende bevoegdheid en persoonlijke verantwoordelijkheid.

Wij willen dat het recht zal worden beheerst door het inzicht, dat de bescherming van de gemeenschap behoort te gaan vóór de bescherming van den enkeling.

Wij erkennen, nogmaals, dat het gezin de kern is van de volksgemeenschap, en derhalve op zeer bijzondere wijze zal moeten worden beschermd.

Wij erkennen de vergroeidheid van het nederlandse volkskarakter met het christendom, en zullen de vrijheid der ouders waarborgen om de godsdienstige opvoeding hunner kinderen naar eigen inzicht te doen geschieden.

Wij willen, dat overigens het onderwijs er vooral op gericht zal zijn, de jeugd tot goede en volwaardige Nederlanders te maken.

Wij gaan er van uit, dat de grondslag der volkswelvaart is : *de arbeid van het gehele volk.*

Wij verlangen dat het geld, in den ruimsten zin des woords, zijn natuurlijke functie van ruilmiddel zal herkrijgen.

Wij zullen een einde stellen aan de openlijke of verkapte machtsuitoefening door eenlingen, die zich op enigerlei wijze hebben meester gemaakt van de mogelijkheden om de geld- of kapitaalmarkt te beheersen, en deze beheersing voor de toekomst voorkomen.

Wij wensen tegen te gaan elken vorm van werkzaamheid, die, hoewel misschien voor-

delig voor een individuelen volksgenoot, schade zou kunnen berokkenen aan de volksgemeenschap.

Wij werken er voor dat de *organisatie van den arbeid* zal geschieden *op corporatieven grondslag* en op zodanige wijze, dat de gevaren vermeden zullen worden, welke zouden kunnen voortvloeien uit een tegenstelling van belangen der verschillende soorten en groepen van arbeid.

Wij zijn van mening, dat de arbeid van elken volksgenoot, in welke functie en welk beroep ook verricht, niet alleen een middel moet zijn tot instand-houding van zijn bestaan en van dat van zijn gezin, maar vooral ook een bewuste bijdrage zal moeten vormen tot versterking van de kracht der volksgemeenschap.

Wij hebben dit inzicht, dat de verhouding tussen volksgemeenschap en volksgenoot medebrengt, dat dengene, die — niet door eigen schuld of nalatigheid — niet of onvoldoende in staat is om in eigen onderhoud te voorzien, een behoorlijk bestaan zal gewaarborgd moeten worden.

Gij ziet dat al deze punten die, volgens uwe eigen verklaring, verankerd liggen in de traditie van Brabantia Nostra, ook den inzet zijn van onzen strijd.

Gij hebt u met nadruk uitgesproken vóór de eenheid.

Gij verklaart plechtig dat gijlieden daadwerkelijk wilt medebouwen aan de nieuwe orde.

Gij verkondigt luide, dat gij uw taak in de verwezenlijking van de nationale eenheid met open werkelijkheidszin en geestdrift wilt vervullen.

Gij acht uzelven wegbereiders in de dagen, die ons van de verwerkelijking der nationale eenheid nog scheiden.

Wij houden u met den diepsten ernst voor : durft het aan met *daden* de consequenties uwer *woorden* in de praktijk van alle dag te aanvaarden.

Maakt uw eigen woorden waar, en wilt niet langer een obstakel zijn op den weg die leidt tot de eenheid van ons allen.

Wij roepen u toe : sluit u bij ons aan !

Wij nodigen u uit : sla met ons de hand aan de ploeg !

Wij smeken u : beseft uw roeping ! Weest door uw onthouding geen steen des aanstoots !

Weest er van doordrongen, kameraden, het uur is daar !

EDELE BRABANT WERE DI!